

COLUMNA

Il chant rumantsch viva

MARTIN CABALZAR

La concorrenza da cumposiziuns – in-stradada da l’Uniun chan-zun rumantscha – èn ve-gnidas inoltradas 45 cum-posiziuns novas da 27 cumponistas e cumponists. In attest persavadent ch’il chant rumantsch viva ed è innovativ. Las 12 cumposi-ziuns victuras, preselecziunadas d’ina giuria d’ex-perts, vegnan preschenta-das l’entschatta october en il rom dal terz Festival da la chanzun rumantscha a Vel-la en Lumnezia.

Quest inscunter interruman-sch stat cumplai-namain sut l’ensaina dal chant e da la musica ru-mantscha. Il program che sa stenda sur trais dis è vast, variant e divertent.

L’entschatta dattan il venderdi saira ils uf-fants e la giuventetgna. Aposta per il Festival han las classas primaras da Ca-strisch, Duin, Glion, Lum-nezia, Rueun e Ruschein creà novs texts ch’èn ve-gnids mess en musica da la furmaziun giuvenila Silber-büx. Suerter il concert d’avertura sa preschentan ils victurs dal Premi Lions 25 Skyline Walkers e K!ss Me da la Scuola da musica Sur-selva. La sairada giuvenila vegn cuntinuada cun in concert da rock e pop ru-mantsch da *Mattiu Defuns* e *Martina Linn*.

La sonda cumenza l’avantmezdi cun chant avert per famiglias ensemen cun il Chor d’uffants Sum-vitg ed *Ursin Camenisch* di-rigi da *Flavia Walder*. Apo-sta per il festival ha *Ruedi*

Lutz creà ina chanzun cun text da *Claudio Spescha*.

La sonda suentermezdi è deditgada cumplai-na-main al finale da la concur-renza da cumposiziuns. Las chanzuns victuras vegnan in-terpretadas dals chors dal fe-stival sut la direcziun da *Clau Scherrer*. *Ruedi Lutz* procura per ils intermezzos al clava-zin. Tant il public en sala sco l’auditori a chasa pon alura tscherner via livestream da RTR las quatter chanzuns dal public. La sonda saira suonda in concert da gala da la Musica giuvenila Surselva e *Dario Hess* sut la direcziun da *Remo Derungs*.

La dumengia suenter gentar referescha *Iso Albin* davart il legendar cu-desch da chanzuns sacralas «Consolaziun dell’olma de-voziusa» cumpari 1690, che ha gi 11 reediziuns ed è stà passa 250 onns en servetsch da la liturgia catolica da la Surselva. Il Festival vegn ar-rundà il suentermezdi cun in concert festiv da l’ensem-ble vocal professiunal «Schweizer Vokalconsort» en la baselgia da Pleif/Vella.

La Fundaziun da cultura Lumnezia accumpogna il Festival cun in’exposiziun deditgada al svilup dal

chant rumantsch. L’exposi-ziun «Resonanza» en la Ca-sa d’Angel a Lumbrein in-termediescha impressiuns auditivas, visualas e sensiti-vas da la multifara cultura cantica rumantscha, dals chants sacral e populars, sur las chanzuns patrioticas e romanticas a la scena da chors e chantauteurs fin a l’Open Air Lumnezia. Da la Lumnezia derivan er ina ro-tscha da valents cumponists e litterats.

En il rom dals trais festi-vals èn vegnidas creadas passa 130 cumposiziuns no-vas. Ellas èn zunt variantas en qualitat e nivel, melodia e ritmus e resguardan tant il stil tradiziunal e popular sco il stil elevà e modern. Las chanzuns che stattan uss a disposiziun gratuitamain als chors na derivan betg mo da cumponistas e cumponists rumantschs, mabain er da tals or da l’ulteriura Svizra e schizunt da l’exteriur. Ina cumprova evidenta e legrai-va dal grond potenzial inno-vativ dal chant rumantsch!

Deplorablamain è il dumber da chors sa reduci marcantamain en il decurs dals ultims decennis, betg mo en Lumnezia. Tant pli activas èn oz dentant furmaziuns spontanias da project, novs chors d’uf-fants ed ina scena ordvart viva da chantauteurs e chantauteurs. Era quai èn bunas perspectivas. – Viva il chant rumantsch!

Martin Cabalzar da Cumbel/Lumnezia è stà blers onns schefredactor da *La Quotidiana* – ed el è incumbensà da medias per il Festival da la chanzun rumantscha da questa fin d’emna en Lumnezia.

FOTO-FINISH

«La pizza ria»

Igl è stagiun auta per ir per la piz-za – u per guardar ils piz da su-tensi! Il «foto-finish» rimna pizs en tuttas furmas e colurs. Sin la fotografia dad oz ri il Piz Valleglia

(2455 m s.m.) or da la gasetta. Igl è atgnamain mo in punct topo-grafic sin il grat cunter il Piz Aul en Val Lumnezia, ma tuttina èsi ina bella muntogna! Grazie fitg a

Christian Solèr per avoir tramess la foto e l’indicaziun. Sche era Vus vulessas far rir in piz or da la ga-setta, lura trametta in fotografia a redacziun@fmr.ch. (fmr)

IL TIP

Il mund da zitga

DANIELA DOBLER/FMR

Gea, l’atun è definitiv qua, sch’ins vesa puspè giaccas grossas e pullovers cun culier rullà. Però betg mo las temperatu-ras frestgas, las personas pacheta-das en chaud u la natira cun ses vestgì colorà ma din ch’il è atun. Igl è atun cura che jau ves mo pli oransch, vul dir: zitga dapertut! Zitga en furma da schuppa, en furma da laternas, en furma da decoraziun davant porta u lura en furma da sculpturas d’art. Jau sun tut fascinada co che la zitga, ch’è dal rest in fritg-verdura sco il peperoni u la tomata, è creschida aifer radund 30 onns da quasi in zerclim ad in simbol internaziu-nal per il temp d’atun.

Era sche jau na sun berg in fan da la tradiziun da Halloween

che ha chattà la via dad America fin en il Grischun, sun jau engra-ziaivla che questa culla oransch ha survegni era tar nus ina gronda plattafurma. Ma betg mo jau sun fascinada da quest chau oransch, i dat entant perfin exposiziuns da sculpturas fatgas or da zitga.

Perquai mes tip: visitai ina gia-da uschè in mund da zitga. Per personas dal Grischun cussegl

jau da visitar il Bächlihof a Jona en il chantun Son Gagl. L’entrada è gratuita, l’exposiziun dura fin il cumenzament da november ed è averta da las 9.00 – 18.00.

Sper il fatg ch’ins po admirar differentas figuras fatgas cun zitga, pon ins era mangiar da tut-tas sorts menus or d’ella. E tgi che n’ha anc adina betg avunda, po cumprar da las tschient differen-tas sorts zitga anc intginas per prender a chasa in zic da quest mund sgiaglià. Bella excursiun!

Di per di dat ina redactura u in redactur da la FMR in tip a lecturas e lecturs – in cussegl u ina recomandaziun, senza im-pegn e senza garanzia che quel «tip» plaschia alura a tuttas e tuts.

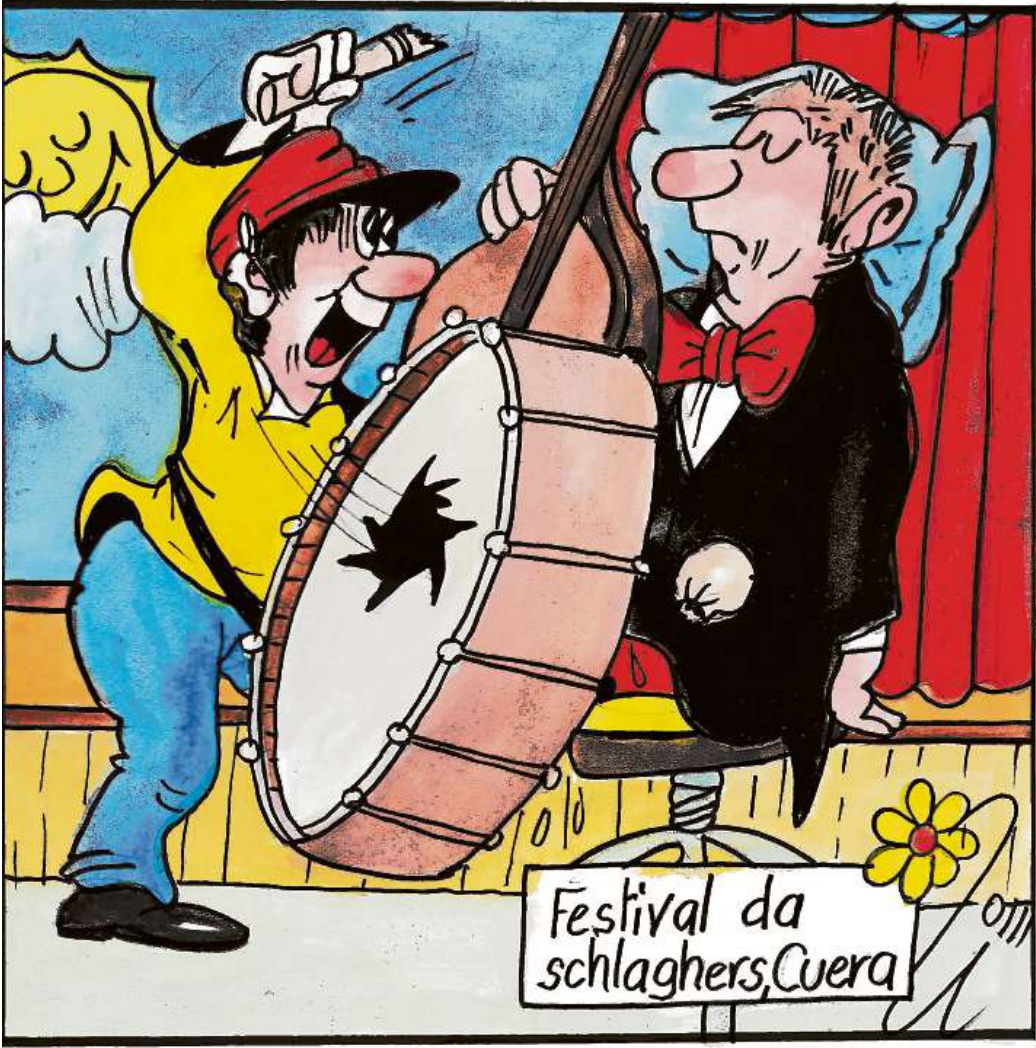
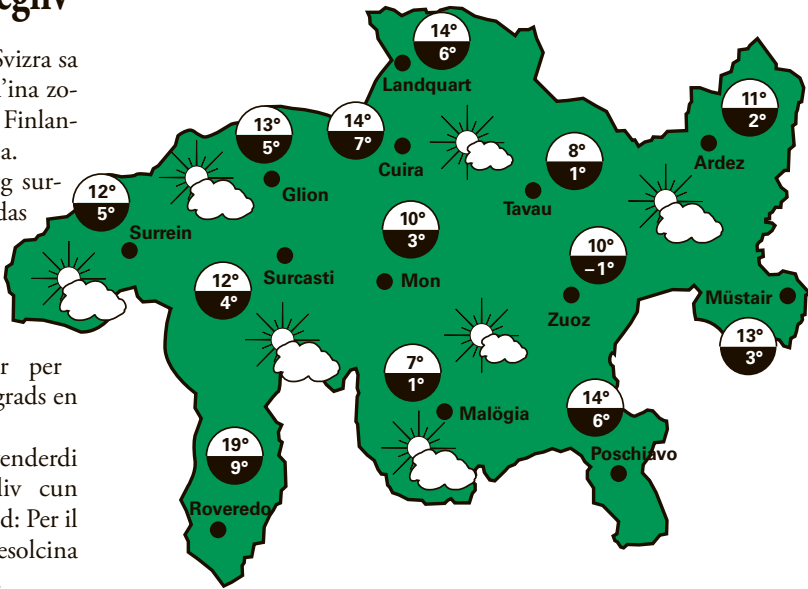
«La pli verdeivla verdad ei la manzegna.»

Aforissem, en: *Ischi*, Revista semestrala, Annada 67, nr. 18, 1982, Hendri Spescha

AURA

Vers saira pli sulegliv

Situaziun generala: La Svizra sa chatta a l’ur dal sidvest d’ina zo-na da pressiun auta sur la Finlan-da en ina situaziun da bisa. **Oz:** Nord: Variabel e fitg sur-tratg, surtut en l’ost pluvidas e naiv sur 1900 meters. Il suentermezdi pli e pli sulegliv. Temperaturas fin 15 grads. Sid: L’avant-mezdi nivels, silsuerter per gronda part sulegliv. 11 grads en l’Engiadin’Ota. **Prognosa:** Nord: Fin venderdi per gronda part sulegliv cun tschajera l’avantmezdi. Sid: Per il pli detg sulegliv, en la Mesolcina poi dar nivels il venderdi.

CARICATURA LINUS FLEPP